

Posvećeno svjedoku istine fra Miljenku Ivankoviću.

Kroz hercegovačke bogaze u nasilnu smrt

Stalno živjeti pod pritiskom straha psihološki je teško izdržati. U tome ozračju nesigurnosti Hrvati su tijekom stoljeća živjeli pod tuđinskim hegemonizmom i u novije vrijeme pod terorizmom komunističke strahovlade, koja je zagovarala ideologiju smrti. Pod takvim smrtonosnim udarcima živjela je posebno Katolička crkva sa svojim predstavnicima. Stoga zadivljuju svojom hrabrošću katolički mladići koji su u tim nesigurnim vremenima odlazili u sjemeništa i pomladivali redovničke zajednice i svećeničke redove u Domovini.

Među takve hrabre mladiće ubraja se i fra Miljenko Ivanković koji je u ratnim previranjima ostavio svoj dom i oazu miroljubivoga Duvna te se pridružio ugroženim franjevcima koji su stalno živjeli na dohvat partizanskoga noža. On je u zanosu mladosti sa svojim školskim kolegama – bilo ih je dvanaest – stupio u franjevač-

ki novicijjat i s petoricom drugih ostao vjeran svojem pozivu, a šestorica ostalih kolega naskoro su napustili franjevački red ili su iz njega bili isključeni. Prva šestorica postala su glasonoše vjere, snošljivosti i ljubavi, a druga je polovina novaka poklekla pred kušnjama života. Svi su stupili u franjevački novicijjat 17. rujna 1943. na Humcu kod Ljubuškoga. Obukao ih je provincijal fra Leo Petrović.

Fra Miljenko (Ivan) rođen je u Tubolji, jednom od devetnaest zaselaka katoličke župe sv. Mihočila Arkandela u Tomislavgradu, 2. prosinca 1924., nadomak pašnjacima i livadama Duvanjskoga polja. Ovaj planinski kraj u stara vremena opirao se i borio protiv čestih nasrtaja Rimljana. Franjevci su ovdje najkasnije od 14. stoljeća. Narod se stalno okupljao oko njih. Ovdje u gradu fra Miljenko je svršio osnovnu školu i u blizini samostana osjetio poziv redovničkoga zvanja. Stoga je 1937. godine

pošao u franjevačko sjemenište na Široki Brijeg. U njemu je dozrela odluka odlaska u novicijjat, u koji je stupio u devetnaestoj godini života.

Nakon dovršena novicijjata vratio se na Široki Brijeg nastaviti sedmi razred gimnazije koji međutim nije uspio dovršiti. Naime, prije ulaska partizanskih horda na područje Širokoga Brijega povukao se sa sedmoricom braće iz samostana u franjevačku mlinicu na rijeci Lištici, ispod nasipa, početkom veljače 1945. godine. Poslije strašnoga masakra dvanaestorice franjevaca povratili su se 8. veljače u širokobriješki samostan, iz kojega su ih naoružani partizani istoga dana odveli prema zapadu. Vodili su ih kroz neprohodna hercegovačka sela, na putu zlostavljali i napokon u graničnome dalmatinskom selu Zagvozdu ubili i tjelesa u masovnu grobnicu pokopali.

Na križnome putu bili su opijeni šutnjom neizvjesnosti koja

je završila u sumraku njihova zemaljskog puta. U njima su se budila sjećanja na prohujale dane i događaje koji su zauvijek iščezli u sivilu prošlosti. Na pastirskome humku Zagvozda digla se na njih osvetnička ruka neumoljiva krvnika i prolija uzavrelu krv nevinih žrtava, "jer zadanu riječ nisu odali" (Mak Dizdar). A tek procvata mladost klerika fra Miljenka postala je samo daleka jeka njegovih umorenih supatnika koji su nakon tegobna i krvava puta napokon otpočivali u krilu Očeve vječne slobode.

dr. fra Častimir Majić

BILJE I ZDRAVLJE

Đurđica

(*Convallaria majalis L.*)

Đurđica raste u sjenovitim bjelogoričnim šumama, krčevinama i brdskim livadama. Raste do dvadesetak centimetara visine s dvama dugim listovima koja su, doista, slična listovima medina luka, ali je cvijet kao zvončić i ne može ga se lako zamijeniti s drugima jer je po ovome bijelom cvijetu kao zvono prepoznatljiv, upadljiv i nezamjenjiv. Sazrijeva, odnosno bere se u svibnju. Koriste se list, cvijet i korijen. Mora se brzo osušiti i staviti u zatvoreno jer je vlaga brzo uništava. List se bere prije nego izađu cvjetovi, a potom se u drugome krugu beru cvjetovi i to najprije oni zreli pa prema gore, dok se korijen vadi u jesen. Poslije branja lišća i cvjetova obvezno je oprati ruke sapunom i toplom vodom. Znaci trovanja ovom biljkom su malaksalost, povraćanje, iznemoglost i jak proljev.

Rabi se u narodnoj medicini protiv ubrzana rada srca, grčeva, padavice, glavobolje. Na živce djeluje kao i glog jer krijepi srce, mozak i krvne žile. Sve je ovo lijepo napisano, ali treba se odmaknuti gdje god ima imalo sumnje i nesigurnosti. Sve navedene pomoći bolje je ne dirati i savjetovati se s liječnicima, a od ove ljepote dosta da samo oči uživaju u lijepome stvorenju. Na žalost, mnogo toga lijepoga za oči je otrov za tijelo čovjeka, kao što su i oleander, tisa, lovor višnja, visibaba i da dalje ne nabrajam. Gdje nisi posve siguran kao i u svemu – odmakni se!

Mrazovac

(*Colchicum autumnale*)

Mrazovac je otporna lukovičasta trajnica iz obitelji Colchicaceae. Još se naziva i voćak, jesenski šafran, livadni šafran ili gola dama. Svi dijelovi ovoga cvijeta jako su otrovni, stoga je vrlo nužno znati razliku između šafrana (zaferan) i mrazovca. Mrazovac cvate u jesen, a većina šafrana na proljeće, ali postoje vrste šafrana koje cvatu i u jesen. Na svojim prirodnim staništima mrazovac raste na livadama i pašnjacima, na nizinskim terenima uz rijeke.

U jesen izraste samo cvijet, a iduće proljeće lišće, i razvija sjeme. Odvojeno jedno od drugoga. Iako je otrovan, i korijen i sjeme se koristi u narodnoj medicini za izradu tinkture kao lijek za giht, astmu i kroničnu reumu, a k tomu se tvrdi da i snižava krvni tlak. Mrazovac se često spominje kao "biljni arsen". I doista, pet grama sjemenki može izazvati smrt. Simptomi trovanja su grčevi, proljev, povraćanje, bolovi u truhu, mučnina, krvavo mokrenje i opći kolaps. Sve ovo kaže da se odmaknemo od njega i da ga dobro prepoznamo.

Vrano Blagin

